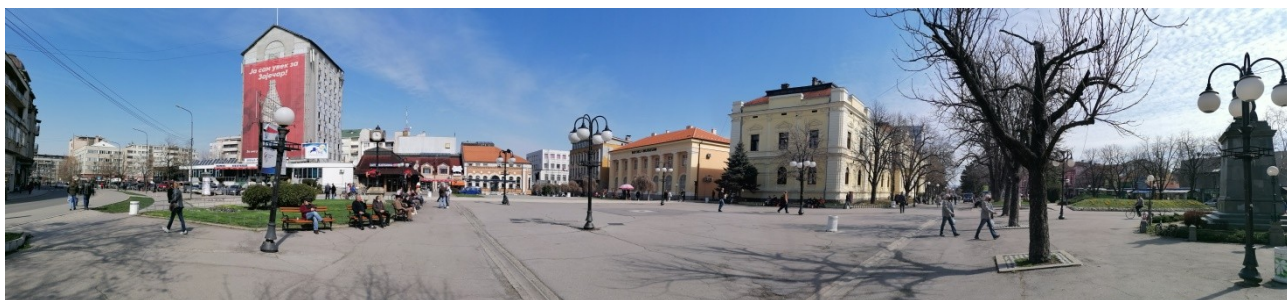

Зајечар, април 2021.

Пројектни програм

Конкурса за израду урбанистичко-архитектонског решења
Трга ослобођења у Зајечару

Садржај

1. Повод и циљ за израду конкурса.....	1
2. Контекст и услови.....	2
2.1 Положај Зајечара.....	2
2.2 Природне карактеристике.....	2
2.3 Историјски развој града.....	3
3. Опис локације.....	5
3.1 Знаменита здања и споменици у центру града Зајечара.....	5
3.2 Предметна локација.....	9
4. Задатак конкурса.....	10
4.1 Предмет конкурса, опште смернице и препоруке.....	10
4.2 Обавезни програмски елементи.....	11
4.3 Смернице за пешачке комуникације и постојеће саобраћајне површине.....	12
4.4 Смернице за расвету и урбани мобилијар.....	12
4.5 Смернице за обликовање и материјализацију.....	12
4.6 Смернице за зеленило.....	13
4.7 Обавезе у формирању простора.....	13
5. Извод из Плана генералне регулације града Зајечара бр. 3 Центар града Зајечар - Информација о локацији.....	13

1. Повод и циљ за израду конкурса

Полазна основа јесте дефинисање идејног урбанистичко-архитектонског решења у циљу урбане обнове простора централне пешачке зоне града Зајечара, којим се унапређује амбијентална вредност кроз реконструкцију постојећих и увођење нових садржаја са акцентом на формирање јавних површина, поштујући принципе одрживог урбаног развоја.

Циљ конкурса је да се изабере квалитетно урбанистичко–архитектонско решење Трга ослобођења и пратећег дела пешачке зоне града Зајечара, које ће функционално и амбијентално унапредити простор у препознатљив део насеља кроз преобликовање и уређење јавних површина, чиме ће се повећати атрактивност центра насеља за различите групе корисника.

2. Контекст и услови

2.1 Положај Зајечара

Град Зајечар се налази у централном делу Тимочке крајине и обухвата Зајечарску котлину, источни део Црноречке и северни део Књажевачке котлине, као и јужне делове Неготинске крајине. Територија општине је омеђена: са севера обронцима планине Дели Јован, са истока и југоистока обронцима Старе планине, којом иде државна граница према Бугарској, на југу и југозападу Ласовачком планином као огранком планине Тупижнице, а на западу Жежевицом и огранцима Великог Крша. Површина општине Зајечар је 1.069 км² (око 15% површине Тимочке крајине).

Сл. 1. Положај општине Зајечар

Сл. 2. Важни путеви, знаменитости и околина

Град Зајечар је географски, административни, привредни, политички и културни центар општине и Зајечарског округа. Налази се у Зајечарској котлини (између 43°54' и 43°42' северне географске ширине, 22°07' и 22°24' источне географске дужине и 137 м апсолутне надморске висине), на 11 км од границе према Бугарској, у међуречју и на саставцима Црног и Белог Тимока. Град је првобитно лежао на десној обали Црног Тимока, простирући се до брда Краљевица. Временом се ширио на левој обали Црног Тимока и према западу.

Зајечар је добро повезан саобраћајницама, а у њему се налази и чвориште железничког саобраћаја у Источној Србији. Градски и приградски превоз функционишу кроз више од 10 линија јавног превоза,

Према попису из 2011. године број становника града Зајечара је 59.461.

2.2 Природне карактеристике

Зајечарска општина се налази у континенталном климатском појасу. Клима је влажно умерена, са топлим и сувим летом и умерено хладном зимом, шта указује да

Зајечар и околина имају умерено континенталну климу. Најхладнији месеци су у просеку јануар и фебруар, а најтоплији јул. У зајечарском басену дувају ветрови слични кошасти, најчешће североисточни, док повремено дувају ветрови са правца Карпата и Старе планине. Ветрови су најчешћи у пролеће и јесен, а град се јавља ретко. Током године укупне падавине у просеку износе 560 мм.

Зајечарску општину пресецају Црни и Бели Тимок, који се код Вражогрнца спајају у Велики Тимок. Ова три Тимока чине основу речног система Тимок, који чини основу хидрографске мреже овог краја. Поред њих, територију општине пресецају мање речице (Лубничка река, Ленувачка река, Горња Бела Река, Ласовачка река и др.). Речни систем Тимок има изузетан значај за овај крај, чија плодна долина је изузетно погодна за пољопривреду. На територији града нема природних језера, али постоје три вештачка (акумулациона) језера: Грлишко, Рготско и језеро Совинац. У Граду Зајечару позната су два термоминерална извора: Гамзиградска Бања и Николичево.

У овом крају превладавају листопадне шуме, распрострањене на падинама Дели Јована, Старе планине и на Тупијници. На жалост, и у овом крају има појава сушења дрвећа, од чега је посебно угрожена парк-шума Краљевица, која представља “плућа града” Зајечара.

2.3 Историјски развој града

Најстарији познати становници ових крајева били су Трибали, после њих на овом подручју се спомињу Мези, у долини Тимока помињу се још и Тимахи, али се о њима сем њиховог имена ништа не зна. Насељени Словени у ове крајеве називали су се Тимочани, а прве директне вести о Тимочанима односе се на 818.год., када се они већ сматрају формираном словенском групом, а те исте године они су се одметнули од Бугара.

Зајечар се први пут спомиње 1466. године у турском тефтеру везаном за становништво видинског пашалука, а од XVI- XVIII века има мало података о насељу. 1806.год. створени су повољни услови за дизање устанка у овим крајевима. Карађорђе је одобрио хајдук Вељку Петровићу, кнезу Милисаву и попу Радосаву да са Тимочанима и Црноречанима дижу устанак и после низа успешних бојева највећи део Крајине и Зајечара је ослобођен. Криза и пропаст Првог српског устанка имали су тешке последице и у овим крајевима. 1833.год. овај крај је коначно ослобођен и припојен Србији. Назив је највероватније турског порекла. По неким претпоставкама потиче од извесног Саид-Асир паше који је своју војску поставио у долини Тимока у годинама кризним по српску деспотовину.

Тимочка Крајина је живела мирно све до 1876. године, када су Србија и Црна Гора ушле у рат са Турцима, потпомажући тиме српске устанике у Босни и Херцеговини, који су дигли буну 1875. године. Ови крајеви су поново постали поприште крвавих борби са Турцима, који су овамо упадали из Видинског пашалука.

Тимочка буна избила је у Источној Србији 1883. године. Непосредан повод Тимочкој буни је била наредба Владе о одузимању оружја од народне војске. Прво се побунио бољевачки срез, а одмах затим сокобањски и књажевачки. Буна је захватила и неке делове зајечарског среза, а сам град Зајечар играо је важну улогу у решавању судбине ове буне. Вође побуне били су локални радикалски прваци: у бољевачком срезу поп Маринко Ивковић, Добросав Петровић и поп Милија Петровић, у

сокобањском срезу Љуба Дидић, а у Књажевцу Аца Стојановић, Гавра Аничих и други. Новембар 1883. године је био најтрагичнији месец у историји Зајечара. Назван је "месецом смрти". Преки суд је изрицао смртне казне, које су већ сутрадан извршаване на Краљевици. Преки суд је у Зајечару осудио 825 учесника буне (94 на смрт, остале на робију, заточење и затвор, док је 70-оро ухапшених ослобођено).

У Београду су похапшени чланови Главног одбора Народне радикалне партије и спроведени пред Преки суд у Зајечару. Неки од њих су пред судом показали слабост, кукавичлук и издајничко држање. Део их је осуђен на смрт, део на затворске казне, а део ослобођен. Никола Пашић, вођа странке, успео је да пребегне у Бугарску, одакле је наставио политичку борбу против режима краља Милана.

Никола Пашић се 1889. године, након абдикације краља Милана, враћа у земљу. Већ 1890. године је изабран за председника Народне скупштине, а 1891. године саставио је свој први кабинет Владе. Период мира и стабилности кратко је трајао. Србији, а у оквиру ње и Тимочној Крајини и Зајечару, било је суђено да у року, краћем од две године, учествује у три велика рата - два балканска и у Првом светском рату.

Након две деценије живота и рада у миру целу државу (Краљевину Југославију) и ове крајеве захватио је нови ратни пожар, много страшнији и крвавији од претходног. За Краљевину Југославију и зајечарски крај Други светски рат је почео 6. априла 1941. године. Већ 13. априла те године, око четири часа по подне, у Зајечар су ушла једна немачка борна кола и два мотоцикла са приколицом, као предходница немачке војне јединице, која је се кретала из Бугарске и у Зајечар ушла 14. априла.

Борбе за ослобођење Зајечара отпочеле су 6. септембра 1944. године нападом 23. српске дивизије Народноослободилачке Војске Југославије (НОВЈ) на Зајечар. Јединице ове дивизије су већ сутрадан, 7. септембра у 16 часова, ушле у град. Међутим, већ 8. септембра 23. дивизија се морала повући из града, јер су јаке немачке снаге, које су се повлачиле из Грчк, надирале долином Тимока ка Зајечару.

Тешке и крваве борбе за ослобођење вођене су до краја септембра и првих дана октобра на ширем простору Зајечара заједничким дејством јединица НОВЈ и Црвене армије. У ноћи између 7. и 8. октобра 1944. године јединице 45. дивизије НОВЈ и делови 64. корпуса и 4. механизованог корпуса Црвене армије окончали су ову вишенедељну борбу и ушли у Зајечар. Тиме је овај град коначно постао слободан, развијајући се и градећи у миру до данас.

У близини града се налазе остаци римске царске палате из IV пре нове ере, Фелих Ромулиана (Гамзиград), која је призната као светска културна баштина под заштитом УНЕСКО-а (Сл. 3.). Гамзиград представља резиденцију римског цара Гаја Валерија Максимијана Галерија (Gaius Valerius Maximianus Galerius; 293–311), зета Диоклецијановог. По мајци Ромули назвао га је Ромулијана (Romuliana). Палата изгледа никада није довршена, а цареви 4. века су велелепни посед препустили хришћанској цркви. Током 5. века палата је разарана од стране варвара, а у 6. век Ромулијану је Јустинијан I обновио у виду пограничне тврђаве. Након најезде Словена крајем 6. века, некадашња царска резиденција је напуштена. Моћан град, на 6,5 ha, са око 20 утврђених кула. Унутар се налазила раскошна палата, два паганска храма, три хришћанске цркве и друге грађевине, док се подни мозаици Ромулијане сматрају равнима најбољим остварењима касноантичког доба у Европи.

Сл. 3. Палата Феликс Ромулијана а- Фотографија из ваздуха; б- Остаци Феликс Ромулијане.

3. Опис локације

3.1 Знаменита здања и споменици у центру града Зајечара

Зајечарски Трг ослобођења је у 19. и почетком 20. века носио назив Велика пијаца, по пијачној продаји која је на том месту организована. Име Велике пијаце је потом промењено у Трг краља Петра, да би централни градски трг 1945. године добио назив који званично носи и данас, Трг ослобођења. Колоквијално, централни градски трг познат је данас и као зајечарски „сквер“.

Почетком 19. века Зајечар је представљао село од стотинак кућа. Насеље је у то време било концентрисано управо у данашњем ужем центру града, а чиниле су га куће од дрвета, блата и сламе. Међу кућама тадашњег Зајечара истицао се конак турског муселима, који се налазио на месту данашњег Основног суда. На доњем спрату зграде били су смештени коњи, а на горњем се налазило неколико соба у којима је муселим пребивао. Око конака је био ископан шанац и постављена дрвена ограда. Изван утврђења се налазила пространа пољана.

Након немирног периода током друге половине 19. века, обележеног српско-турским ратовима и Тимочком буном, почиње нова етапа у развоју Зајечара. Интензивније промене у изгледу центра вароши почињу крајем 19. века са регулационим планом из 1890. године, познатијим као Козлићев план. Велика пијаца, која се постепено у центру вароши формирала у облику пространог троугла, крајем века је добила једно препознатљиво обележје. Чесма посвећена погинулим учесницима у борбама за ослобођење 1833, српско-турским ратовима 1876–1878. и Српско-бугарском рату 1885. године откривена је 1896. године. Она је том приликом постављена на место испред зграде данашњег Основног суда.

Крајем 19. и почетком 20. века у архитектури Зајечара и његовог ужег језгра јављају се приметне новине. Зграда данашњег Основног суда (Сл. 4.), неизоставно обележје зајечарског трга, представљала је једно од првих репрезентативних здања европске архитектуре у Зајечару. Као зграду тадашњег окружног начелства пројектовао ју је архитекта Петар Поповић 1907. године. Зграда окружног начелства тада је доминирала централним делом вароши и по лепоти и величини далеко надмашивала дотадашње зграде у којима су били смештени државни органи. Зграда има статус непокретног културног добра од 1984. године.

Сл. 4. Зграда Основног суда

Сл. 5. Палата Рајковића и Стајковића

У периоду између два светска рата пословни ортаци из Зајечара Стеван Рајковић и Никола Стајковић били су власници „Генералне банке Рајковић и Стајковић“, смештене у самом центру вароши. Исти ортаци подигли су преко пута данашњег хотела „Србија“ високу зграду познату као „палата Рајковића и Стајковића“ (Сл. 5.), са просторијама за локале у приземљу и становима на спратовима. Здање је задржало исту намену до данас. У време изградње палата се истицала својом висином у односу на остале објекте у центру Зајечара. Позната и као „Рајковићева палата“, зграда се води као непокретно културно добро од 1984. године.

Једно од здања која су на посебан начин красила центар вароши јесте хотел „Задруга“. Са препознатљивом кулом на углу, зграда је подигнута 1900. године. У приземљу зграде налазили су се ресторан и дућани, а на спрату хотелске собе. Препознатљива зграда хотела је ипак срушена 1970. године у време интензивних радова на промени изгледа и функционалности центра града.

Још једно угледно здање, изграђено преко пута зграде окружног начелства, представља зграда Општинског дома, односно данашње зграде Скупштине града (Сл. 6.). На месту трговачких дућана који су се ту раније налазили, општинско здање је изграђено 1923. године, за време мандата познатог председника зајечарске општине Милана Миљковића. Зграда има статус непокретног културног добра од 1993. године.

Сл. 6. Зграда Скупштине града

Сл. 7. Народни музеј у Зајечару

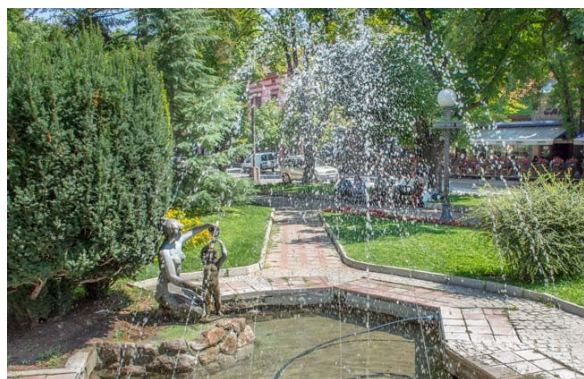

Још једна монументална зграда која краси зајечарски трг јесте дом Народног музеја у Зајечару (Сл. 7.). Здање је подигнуто 1927. године како би служило војној установи за пројектовање путева. Зајечарски музеј је убрзо након оснивања 1951. године смештен у зграду у којој се и данас налази. Зграда се води као непокретно културно добро од 1993. године.

Од 1929. године трг је красио споменик палим ратницима Тимочке крајине у ратовима 1912 - 1918 (Сл. 8.). Спомен-обележје које центру града даје посебан печат откривено је 1929. године на великој церемонији, уз присуство бројних грађана и високих државних званичника. Рад вајара Франа Менегела Динчића је за кратко време након Другог светског рата претрпео промену у изгледу, када је са врха скинута композиција тројице ратника и замењена петокраком. Ипак, ова промена се није дуго одржала, пошто су ратници враћени на своје старо место након избијања сукоба између Југославије и земаља Информбироа.

Сл. 8. Споменик палим ратницима

Сл. 9. Фонтана „Купање“

У периоду након Другог светског рата, испред зграде Основног суда, на месту на коме се некада налазила оригинална чесма посвећена погинулим учесницима у борбама за ослобођење 1833., српско-турским ратовима 1876.–1878. и Српско-бугарском рату 1885. године, постављена је фонтана „Купање“ (Сл. 9.), са препознатљивом скулптуром мајке и детета, дело вајара Душана Николића. Ова фонтана налази се на истом месту и данас.

Развој Зајечара након Другог светског рата наметнуо је потребу за израдом новог урбанистичког плана града. У складу с тим, архитекта Михајло Митровић израдио је преко потребни регулациони план из 1958. године. Реализацијом овог плана дотадашњи центар града је у великој мери измењен у духу архитектуре времена социјализма. Више предратних зграда у центру града је током наредних година срушено, а њих су замениле грађевине за које је процењено да ће имати већи друштвени значај.

Хотел „Србија“ (Сл. 10.), истакнуто обележје амбијента Трга ослобођења, изграђен је и свечано отворен 1971. године. Не рачунајући београдске хотеле, био је у време отварања једини хотел у СР Србији који је испуњавао услове „А“ категорије, што га је сврставало у својевремено најмодерније хотеле у земљи. Хотел „Србија“ је изграђен ради интензивнијег развоја туризма и угоститељства источне Србије, тада са максималним капацитетом од 164 лежаја.

Сл. 10. Хотел „Србија“

Сл.11. Робна кућа „Београд“

На месту некадашњег хотела „Задруга“, срушеног 1970. године, убрзо је преко пута хотела „Србија“ изграђена робна кућа „Београд“ (Сл. 11.), као 32. таква кућа у саставу Предузећа робних кућа „Београд“. Најсавременији трговачки објект он о г времена у Зајечару отворен је за купце 1972. године, а изграђен је за мање од годину дана. Имао је приземље и три спрата, са преко 4100m² корисног, од чега је 2700m² продајног простора.

Крајем 20. века, зајечарски „сквер“ је добио још једно значајно обележје. У самом центру Трга ослобођења је 1994. године постављена реплика чесме посвећене борцима палим у ратовима, оне чесме која је раније заузимала простор испред данашње зграде Основног суда. У оквиру предвиђене реконструкције Трга ослобођења наведена реплика је уклоњена 2019., да би те године истоветна чесма, али мермерна, била постављена у близини, испред зграде Основног суда (Сл. 12.).

Сл. 12. Спомен чесма

Сл.13. Споменик Николи Пашићу

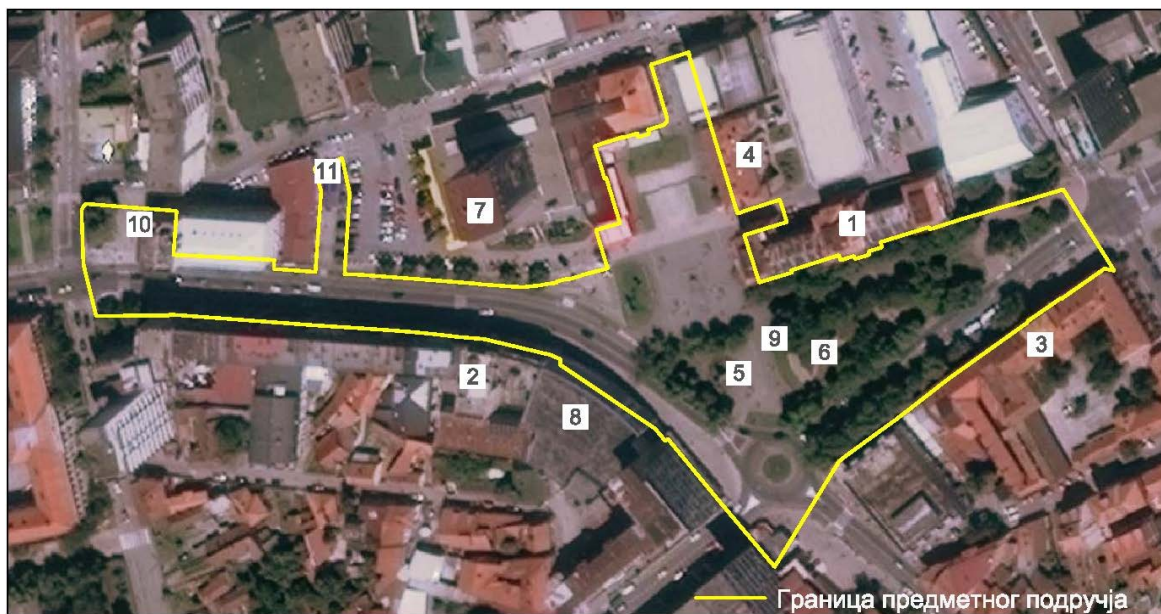

Сл.14. Чесма др Душана

Споменик Николи Пашићу, на истоименом зајечарском тргу на самом западу централне градске зоне, свечано је откривен 1995. године (Сл. 13.). Подигнут је у контексту повратка Пашића у колективно памћење српског народа и јавни дискурс након пада социјализма, а непосредни повод било је обележавање 150. годишњице

рођења политичара пореклом из Зајечара. Аутор споменика је вајар Драган Николић. Идеја о подизању споменика српском државнику постојала је још од његове смрти 1926. године, али стицајем историјских околности није реализована све до краја 20. века. Вреди поменути да је Зајечар подигао споменик дугогодишњем председнику владе и шефу радикалне странке пре него што је то учинио Београд.

Центар града Зајечара краси још једна значајна чесма, чесма др Душана или чесма код биоскопа “Истра”, а данас називана и чесма код “Тритона”, која спада у ред старијих чесми (Сл. 14.). Њен задужбинар је др Душан Петровић. Првих година по изградњи чесма је имала две луле и била налик чесми на тадашњој “Великој пијаци”. Налазила се на месту данашњег Хотела “Србија – Тис”, али је са његовом изградњом измештена на данашње место (између паркинг простора и кафића “Тритон”).

Сл. 15. Положај знаменитих објеката и споменика на локацији

1- Зграда Основног суда; 2- Палата Рајковића и Стајковића; 3- Зграда Скупштине града;
4- Народни музеј; 5- Споменик палим ратницима; 6- Фонтана "Купање"; 7- Хотел "Србија"; 8- Робна кућа "Београд"; 9- Спомен чесма; 10- Споменик Николи Пашићу; 11- Чесма др Душана.

3.2 Предметна локација

Конкурсним задатком третира се главни градски трг града Зајечара, Трг ослобођења, са околним улицама, припадајућим пешачким стазама и Тргом Николе Пашића.

Предметну локацију представља централна пешачка зона града Зајечара. Потез који се овим конкурсом третира је неправилног, разуђеног облика са мешовитим садржајима који су карактеристични за функцију градског центра.

Централни фокус локације, и позиционо и симболички, представља плато на самом Тргу ослобођења, који је препознатљив као место окупљања и простор за организацију разних манифестација и свечаности. Са северне стране, централна зона обухвата део Трга ослобођења до околних објеката и зграде Музеја, као и пешачки део улице Драгослава Срејовића на крајњем северу. Југозападна граница предметног подручја је улица Николе Пашића са припадајућим Тргом Николе Пашића на самом

западу. На југоистоку предметне локације налази се улица Хајдук Вељка, са чије се северне стране пружа озелењени простор испред зграде Основног суда који је на крајњем истоку оивичен улицом Генерала Гамбете.

На главној визури централне пешачке зоне, гледано са угла кружног тока, налази се споменик палим ратницима Тимочке крајине у ратовима 1912 - 1918, који представља симбол града. У близини споменика, на северозападној страни озелењеног простора испред зграде Основног суда, од скоро се налази обновљена спомен чесма, а у овом простору смештена је и фонтана “Купање”. Наведена здања су под заштитом споменика културе.

Целина на којој се предвиђају нови садржаји није адекватно опремљена и обрађена па простор није ни у грађевинском ни у технолошком смислу на нивоу који је потребан и не обезбеђује стандарде за реализацију простора главног градског трга. Стога је планирана потпуна реконструкција овог простора.

4. Задатак конкурса

Задатак конкурса је израда урбанистичко-архитектонског решења Трга Ослобођења у Зајечару, према обавезним елементима и смерницама који су дефинисани Програмом конкурса, како би награђена и откупљена решења била полазна основа за урбану обнову предметног подручја, са свим елементима дефинисаним конкурсном документацијом.

Од предложених решења се очекује да буду функционална, атрактивна, рационална и примерена централној градској зони. Учесници треба да испитају могућност растерећења ужег центра насеља од моторног саобраћаја у циљу формирања вишенаменског трга и пешачке зоне којима се повећава естетска вредност и формира нови амбијент који ће представљати центар друштвених збивања и социјалних контаката.

4.1 Предмет конкурса, опште смернице и препоруке

Предмет конкурса је уређење Трга ослобођења у Зајечару.

Плански основ за урбанистичко-архитектонски конкурс је План генералне регулације града Зајечара бр. 3 – Центар града Зајечара („Службени лист града Зајечара“, бр. 34/18), тј. информација о локацији као извод из планске документације.

Циљ конкурса је да се у складу са конкурсним задатком, програмским захтевима, историјским контекстом, потенцијалима локације и трендовима развоја, изабере најадекватније идејно урбанистичко-архитектонско решење Трга ослобођења у Зајечару.

Предложена идејна решења треба да буду примерена намени и значају локације, да су у складу са конкурсним задатком, планским документима и афирмативна у односу на амбијент у коме ће се налазити. Развој трга сагледати на начин да активира све потенцијале простора, повећа степен атрактивности и трасира путеве новог оживљавања и адекватнијег коришћења простора. Централни градски трг, својим концептом и обрадом свакако треба да буде најатрактивнији и најпрепознатљивији сегмент градског простора.

Предлог идејног урбанистичко-архитектонског решења Трга ослобођења у Зајечару треба да буде високог урбанистичко-архитектонског квалитета, како у визуелном, тако и у погледу примењених материјала. Такође, потребно је да уређење партера и зелених површина буде у складу са амбијентом.

Решења морају да задовоље и захтеве у погледу приступа појединачним садржајима на локацији, неометаног коришћења свих садржаја (постојећих и планираних) особама са инвалидитетом, функционалне повезаности одређених простора и садржаја међусобно, као и сигурносно-безбедносне захтеве, како појединачних делова тако и централне пешачке зоне у целини.

Предметну локацију треба сагледати и презентовати као целину, али и кроз сегменте, према графичком приказу (Сл. 16).

Сл. 16. Сегментна подела локације

4.2 Обавезни програмски елементи

Обавезни програмски елементи који морају бити имплементирани у склопу урбанистичко-архитектонског решења Трга ослобођења у Зајечару су следећи:

- Партерна фонтана приближне површине 50м², у нивоу попловања пешачке зоне. Осмислити минимум 50 млазница, такође у нивоу попловања, испод којих се налази лед расвета, која ће централној зони дати ноту разиграног, савременог изгледа (Сл. 17. А);
- Изнад новопројектоване фонтане, у партерном делу између зграде музеја и комерцијалних објеката, осмислити део партера који ће да садржи мотиве античког Рима и својим садржајем и карактером подсећати на палату Феликс Ромулијане - археолошко налазиште Гамзиград и оживети осећај античког Рима у овом делу централне пешачке зоне, а самим тим и упутити на археолошко налазиште у близини Зајечара (Сл. 17. Б);
- Попловање централне пешачке зоне са акцентом на главне правце кретања и попловање улице Николе Пашића са циљем умирења колског саобраћаја;
- Размештај урбаног мобилијара неопходног и примереног функцији главне,

централне, пешачке зоне.

Сл. 17. Предложена позиција програмских елемената А- Партерна фонтана; Б- Плато са мотивима античког Рима.

4.3 Смернице за пешачке комуникације и постојеће саобраћајне површине

Идејним решењем је потребно обезбедити приступ у централну пешачку зону из свих релевантних праваца. Искористити све постојеће прилазе и испројектовати нове пешачке површине које јасно повезују главне садржаје унутар предметне локације.

Простор треба попловчати и на тај начин визуелно га објединити и учинити атрактивним. Попловчањем обухватити и улицу Николе Пашића и на тај начин добити амбијенталну целину и дати ноту успореног саобраћаја.

4.4 Смернице за расвету и урбани мобилијар

Идејним решењем предвидети адекватну расвету целокупне пешачке зоне, са акцентом на главне садржаје. Расветна тела треба позиционирати тако да се на правилан и безбедан начин осветле пешачке стаже и простори за окупљање. Идејним решењем предвидети имплементирање високих лед светилки, а опционо и подну расвету. Предвидети прикладно осветљење и постојећих споменичких вредности на локацији.

Планирати осветљење новопројектоване, партерне фонтане лед расветом у поду.

Потребно је имплементирати урбани мобилијар са циљем добијања мултифункционалног простора који ће задовољити потребе корисника. Предвидети употребу елемената спољног мобилијара у виду клупа за седење, канти за отпатке, расветних тела итд.

4.5 Смернице за обликовање и материјализацију

У оквиру предлога идејног урбанистичко-архитектонског решења, потребно је јасно представити карактер предложених материјала. Сви материјали који су решењем

предложени треба да буду природни, хумани, примерени намени и савременој архитектури. Бирати дуготрајније материјале, отпорније на различите утицаје, као и лакше за одржавање јавног простора. Носивост плоча поплочања и конструкције треба да буде таква да омогући приступ интервентним возилима.

Обликовање простора планирати уз поштовање историјског контекста и адекватан однос према градитељском и осталом наслеђу и ширем окружењу, а уз адекватно осавремењивање.

4.6 Смернице за зеленило

Пожељно је да се идејним решењем предвиди задржавање целокупног фонда високог зеленила на предметној локацији.

Конкурсна решења могу да из функционалних, естетских или других оправданих разлога понуде другачије обликовање партерних зелених површина, где би крајње решење понудило исти или већи проценат зеленила од тренутног.

4.7 Обавезе у формирању простора

- Препознатљиво урбанистичко-архитектонско решење у складу са карактеристикама и значајем намене које адекватно кореспондира са ширим окружењем;
- Репрезентативни карактер укупног амбијента, уз поштовање историје и традиције предметног простора, а опет у духу и са карактеристикама савремене архитектуре;
- Усклађеност целине према намени и садржају у складу са планским, амбијенталним и другим карактеристикама;
- Дефинисање волуметрије и свих елемената нивелације и регулације поштујући задати конкурсни оквир;
- Адекватно обликовање партера: сви примењени елементи морају да се уклапају у овај престижни амбијент својим уређеним и обликованим слободним и зеленим површинама;
- Сви делови простора треба да задовоље несметано кретање лица са отежаним кретањем.

5. Извод из Плана генералне регулације града Зајечара бр. 3 Центар града Зајечар - Информација о локацији